

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Františka Ištvánka a soudců JUDr. David Vláčila a JUDr. Pavla Simona v právní věci žalobce **M. B.** narozeného **bytem v** zastoupeného JUDr. Petrou Carvanovou, advokátkou se sídlem v Kladně, Huťská 1383, proti žalované **České republice – Ministerstvu spravedlnosti**, se sídlem v Praze 2, Vyšehradská 424/16, zastoupené Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových se sídlem v Praze 2, Rašínovo nábřeží 390/42, o náhradu škody, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 23 C 135/2013, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 9. 2020, č. j. 15 Co 29/2018-397, t a k t o:

- I. Dovolání se odmítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

Odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 2 (dále jen „soud prvního stupně“) svým rozsudkem ze dne 16. 6. 2017, č. j. 23 C 135/2013-260, vyslovil, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 220 079 Kč s příslušenstvím (výrok I), ve zbývající části, kterou se žalobce po žalované domáhal zaplacení částky 1 852 743 Kč s příslušenstvím, žalobu zamítl (výrok II). Žalobu, pokud se jí žalobce domáhal, aby soud konstatoval, že průtahy v řízení vedeném proti žalobci u Krajského soudu v Ústí na Labem, pobočka v Liberci, pod sp. zn. (v rozsudku soudu prvního stupně a v odůvodnění rozsudku Městského soudu v Praze) je uvedena nesprávná spisová značka „ – poznámka Nejvyššího soudu) došlo k zásahu do jeho práva na spravedlivý proces zaručeného v článku 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, že neoprávněným vzetím do vyšetřovací vazby došlo k porušení jeho práva na osobní svobodu, zaručenou v čl. 8 Listiny základních práv a svobod, že neoprávněným nařízením a provedením domovní prohlídky a jiných prostor došlo k porušení jeho práva na nedotknutelnost obydlí, zaručeného v čl. 12 Listiny základních práv a svobod a že neoprávněným odposloucháváním telefonních hovorů došlo k porušení jeho práva na tajemství zpráv podávaných telefonem, zaručeného v čl. 13 Listiny základních práv a svobod, zamítl (výrok III). Řízení, co do částky 283 789 Kč s příslušenstvím, zastavil (výrok IV). Dále rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit České republice na účet Obvodního soudu pro Prahu 2 náklady řízení ve výši 910 Kč (výrok V) a že žalovaná je povinna zaplatit České republice, na účet Obvodního soudu pro Prahu 2, náklady řízení ve výši 228 Kč (výrok VI). Konečně vyslovil, že žalované se náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok VII).

K odvolání žalobce Městský soud v Praze (dále jen „odvolací soud“), poté, co jeho předchozí rozsudek ze dne 24. 5. 2018, č. j. 15 Co 29/2018-338, byl částečně zrušen rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2019, č. j. 30 Cdo 4706/2018-369, v záhlaví označeným (v pořadí druhým) svým rozsudkem rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém

výroku II, o věci samé, v rozsahu nároku na zaplacení 780 000 Kč s příslušenstvím představujícím zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou vydáním nezákonného rozhodnutí o sdělení obvinění a ve výroku VII, o nákladech řízení, „ohledně uvedeného nároku“ potvrdil (výrok I rozsudku odvolacího soudu) a současně vyslovil, že žalované se nepřiznává náhrada nákladů odvolacího a dovolacího řízení (výrok II rozsudku odvolacího soudu).

Takto soudy obou stupňů rozhodly o žalobě, již se žalobce domáhal konstatování průtahů v trestním řízení soudním, vedeném naposledy u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec pod sp. zn. [REDAKCE] (dále jen „posuzované řízení“), konstatování nezákonnosti vyšetřovací vazby, nezákonnosti nařízení a provedení domovní prohlídky a prohlídky jiných prostor a neoprávněnosti odposlechu telefonních hovorů. Za vzniklou nemajetkovou újmu žalobce požadoval zaplatit 1 000 000 Kč s příslušenstvím a dále se dožadoval též náhrady škody ve výši 1 476 617 Kč s příslušenstvím, jejíž jednotlivé složky podrobněji specifikoval.

Rozsudek odvolacího soudu napadla žalobce včasným dovoláním, které však Nejvyšší soud odmítl podle § 243c odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (viz čl. II odst. 2 a čl. XII zákona č. 296/2017 Sb.), dále jen „o. s. ř.“, odmítl.

Posuzované dovolání z valné části neobsahuje náležitosti vyžadované ustanovením § 241a odst. 2 o. s. ř., neboť žalobce náležitě nevymezil, v čem spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání. Žalobce v dovolání pouze parafrázoval obsah ustanovení § 237 o. s. ř., aniž by (až na dále uvedené výjimky) pro jím zvolené dovolací důvody konkretizoval, který z předpokladů přípustnosti dovolání považuje pro něj za splněný.

Nejvyšší soud přitom ve svých rozhodnutích opakovaně uvedl, že k projednání dovolání nepostačuje pouhá citace textu ustanovení § 237 o. s. ř., aniž by bylo z dovolání zřejmé, od jaké (konkrétní) ustálené rozhodovací praxe se v rozhodnutí odvolací soud odchýlil, která konkrétní otázka hmotného či procesního práva má být dovolacím soudem vyřešena nebo je rozhodována rozdílně, případně od kterého (svého dříve přijatého) řešení se dovolací soud má odchýlit (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2013, sp. zn. 25 Cdo 1559/2013, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2488/2013, proti němuž podaná ústavní stížnost byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 21. 1. 2014, sp. zn. I. ÚS 3524/13).

Z převážné části dovolání není patrné, při řešení které otázky hmotného nebo procesního práva se odvolací soud měl odchýlit od ustálené judikatury Nejvyššího soudu, popř. v jakém rozsahu se má dovolací soud od své dřívější (žalobcem neoznačené) judikatury nově odchýlit. Nejvyššímu soudu nepřisluší, aby na úkor procesních práv ostatních účastníků řízení vlastním aktivismem nepřipustně extrahoval z obecného textu dovolání právní otázky, jež by (snad) mohly být předmětem jeho přezkumu, popř. u předestřené otázky zvažoval možné alternativy přípustnosti dovolání, neboť dovolací řízení nemá být bezbřehým přezkumem, v němž procesní aktivitu stran nahrazuje soud [srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2008, sp. zn. 28 Cdo 2402/2007, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2015, sp. zn. 22 Cdo 1936/2015]. K projednání dovolání nepostačuje pouhá citace textu ustanovení § 237 o. s. ř., aniž by bylo z dovolání zřejmé, od jaké (konkrétní) ustálené rozhodovací praxe se v rozhodnutí odvolací soud odchýlil, případně od kterého (svého dříve přijatého) řešení se dovolací soud má odchýlit (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2013, sp. zn. 25 Cdo 1559/2013, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2013,

sp. zn. 29 Cdo 2488/2013, proti němuž podaná ústavní stížnost byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 21. 1. 2014, sp. zn. I. ÚS 3524/13).

Žalobce v úvodu dovolání pouze částečně parafrázoval obsah ustanovení § 237 o. s. ř., když toliko uvedl (citováno doslovně), že „*napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného a procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, v jeho případě dovolání přípustné i tehdy, závisí-li napadené rozhodnutí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva vztahující se k ochraně základních práv a svobod, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe ÚS. Přípustnost dovolání lze shledat i za situace, dospěje-li dovolací soud k závěru, že by se měl odchýlit od své dosavadní judikatury, tj. nikoliv že má dovolací soud posoudit jinak otázku vyřešenou soudem odvolacím*“ [ve vztahu k posledně zmiňovanému předpokladu přípustnosti dovolání však žalobce žádné rozhodnutí Nejvyššího soudu, jež by mělo být překonáno, ani neoznačuje]. Takové alternativní vymezení přípustnosti dovolání se však navzájem vylučuje, a proto není způsobným vymezením přípustnosti dovolání ve smyslu § 237 o. s. ř. Z povahy věci vyplývá, že v konkrétním případě může být splněno vždy pouze jedno ze zákonem stanovených kritérií přípustnosti dovolání - splnění jednoho kritéria přípustnosti dovolání zpravidla vylučuje, aby současně pro řešení téže otázky bylo naplněno kritérium jiné (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. 26 Cdo 1590/2014, ústavní stížnost proti němu Ústavní soud usnesením ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. I. ÚS 2967/2014, odmítl).

Vymezení, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání, je třeba provést pro každý jednotlivý dovolací důvod samostatně. Jen tak bude zaručeno splnění účelu novely občanského soudního řádu (zákona č. 404/2012 Sb.), když advokáti dovolatelů budou před podáním dovolání u každého jednotlivého dovolacího důvodu nuceni posoudit, zda daná konkrétní právní otázka již byla v judikatuře Nejvyššího soudu vyřešena, případně jakým způsobem, a zda tedy vůbec má smysl se v této právní otázce na Nejvyšší soud obracet (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 1. 2015, sp. zn. 30 Cdo 3023/2014). Tento účel však nebyl v posuzovaném případě žalobcem zcela naplněn. Ve vztahu k části A, vyjma odstavce 12 a 15, dovolání žalobce sice obsahuje odkaz na více rozhodnutí Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, nikoliv však ve vztahu k vymezení přípustnosti dovolání; nýbrž uvedená rozhodnutí mají podle vlastního obsahu dovolání sloužit výlučně pro demonstraci odškodnění poskytnutého jiným poškozeným.

I ohledně námitky, že napadeným rozhodnutím odvolacího soudu bylo zasaženo do základních práv žalobce, trpí dovolání vadami, neboť výše uvedené závěry platí i tehdy, pokud napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, které se vztahuje k ochraně základních práv a svobod, neboť i v tomto případě není přehnaným formalismem požadavek na to, aby dovolatel vymezil přípustnosti dovolání uvedením toho, od které ustálené judikatury Ústavního soudu se odvolací soud měl podle názoru dovolatele odchýlit (srov. stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. Pl. ÚS st. 45/16, zejména body 39, 43-44, 46 odůvodnění), což žalobce v projednávaném dovolání rovněž neučinil. Odmítnutí dovolání, které tyto požadavky nesplní, není formalismem, nýbrž logickým důsledkem nesplnění zákonem stanovených požadavků“ (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2015, sp. zn. II. ÚS 2716/13).

Námitkou že „odvolací soud ve svém odůvodnění uvádí skutečnosti, které nejsou pravdivé, resp. že neúplně zjistil skutečnou výši odškodnění ve srovnatelných případech“ žalobce zpochybňuje skutkový stav, z něhož vycházel odvolací soud. Mimořádný opravný prostředek v podobě dovolání je však zákonem zásadně předjímán toliko pro přezkum otázek

právních a Nejvyšší soud je v zásadě vázán skutkovými zjištěními odvolacího soudu. Žalobce tak jejich zpochybňováním uplatňuje nepřipustný odvolací důvod. Ani pouhý odlišný názor žalobce na to, jaké skutečnosti lze mít na základě provedených důkazů za prokázané, popřípadě zda provedené důkazy stačí k prokázání relevantních skutečností, není s ohledem na zásadu volného hodnocení důkazů (§ 132 o. s. ř.) způsobilý zpochybnit zjištěný skutkový stav ani právní posouzení odvolacího soudu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2012, sp. zn. 25 Cdo 617/2012). Dovolání lze ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. totiž podat jen z důvodů nesprávného právního posouzení věci.

Námítka nedostatečné výše zadostiučinění (bod 12 dovolání), spojovaná s údajným nerespektováním právního názoru Nejvyššího soudu, který učinil v této věci ve svém předchozím rozsudku, nemůže založit přípustnost dovolání podle § 237 o. s. ř., neboť při jejím řešení se odvolací soud neodchýlil od řešení přijatého v judikatuře Nejvyššího soudu, pokud přihlédl ke kritériím vymezeným ustálenou judikaturou (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 8. 2020, sp. zn. 30 Cdo 3860/2019, vydané ve věci jiného spoluobviněného v téže trestní věci, proti němuž byla ústavní stížnost odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 30. 10. 2020, sp. zn. I. ÚS 3079/20).

Nejvyšší soud nadto opakovaně konstatuje, že stanovení formy nebo výše přiměřeného zadostiučinění je především úkolem soudu prvního stupně a přezkum úvah tohoto soudu úkolem soudu odvolacího. Přípustnost dovolání nemůže založit pouhý nesouhlas s výší přisouzeného zadostiučinění, neboť ta se odvíjí od okolností každého konkrétního případu a nemůže sama o sobě představovat otázku hmotného práva ve smyslu § 237 o. s. ř. Dovolací soud při přezkumu výše zadostiučinění v zásadě posuzuje právní otázky spojené s výkladem podmínek a kritérií obsažených v § 31a odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění zák. č. 160/2006 Sb. (dále jen OdpŠk), přičemž výslednou částkou se zabývá tehdy, byla-li by zjevně nepřiměřená, což v případě žalobce není. Jinými slovy, dovolací soud posuzuje v rámci dovolacího řízení, jakožto řízení o mimořádném opravném prostředku, jen správnost základních úvah soudu, jež jsou podkladem pro stanovení výše přiměřeného zadostiučinění. Odvolací soud podrobně vyložil, proč považuje přiznané zadostiučinění za odpovídající s jinými srovnatelnými případy i s újmou tehdy poškozeným vzniklou a jeho závěry nelze považovat za nijak excesivní. Výše odškodnění poskytnutá v poměrech projednávané věci tak není souměřitelná se situací, z nichž vycházely v dovolání zmiňované nálezy Ústavního soudu (ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. II. ÚS 590/08, ze dne 20. 9. 2012, sp. zn. II. ÚS 3750/11, a ze dne 29. 4. 2014, sp. zn. I. ÚS 2551/13).

Ve vztahu k námitce žalobce, že soudy obou stupňů nerozhodly správně o jeho dodatečně uplatněném požadavku na poskytnutí omluvy (soud prvního stupně změnu žaloby nepřipustil a odvolací soud k podanému odvolání žalobce zpochybňovaný procesní postup v odůvodnění svého rozhodnutí výslovně aproboval) Nejvyšší soud připomíná, že uvedená vada řízení namítaná žalobcem nemůže (sama o sobě) založit přípustnost dovolání, neboť k takto namítaným vadám řízení dovolací soud přihlíží podle § 242 odst. 3 o. s. ř. jen tehdy, je-li dovolání již jinak (ve smyslu § 237 o. s. ř.) přípustné, což ovšem není případ nyní projednávané věci. Zabýval-li se danou otázkou Nejvyšší soud ve svém předchozím rozsudku v této věci, stalo se tak z důvodu, že dovolání bylo tehdy shledáno ve smyslu § 237 o. s. ř. přípustným i pro řešení otázky výše poskytnutého zadostiučinění a způsobu jejího zjišťování.

Jen se zřetelem k tomu, že v dovolání je odkazováno na stanovisko pléna Ústavního soudu přijatého dne 15. 11. 2016 pod sp. zn. Pl. ÚS-st. 43/16, [podle něhož je rozhodování soudů podle § 95 o. s. ř. (o tom, zda připustí změnu žaloby či nikoliv) je obecně způsobilé zasáhnout do práv jednotlivce, a proto odvolací soud v rámci řízení o odvolání proti rozhodnutí ve věci samé není vázán usnesením soudu prvního stupně podle ustanovení § 95 odst. 2 o. s. ř. (byť formálně nezrušeným) a je oprávněn, resp. v případě uplatnění relevantní námitky dle § 205 odst. 2 písm. c), g) o. s. ř. povinen, rozhodnutí o nepřipuštění změny žaloby v plném rozsahu přezkoumat], Nejvyšší soud doplňuje, že odvolací soud postupoval v intencích uvedeného stanoviska, vázán rovněž obsahově shodným názorem Nejvyššího soudu v předchozím rozsudku v této věci. V důvodech svého rozhodnutí odvolací soud na výhrady žalobce s podrobnější argumentací reagoval. Tvrdí-li potom žalobce, že postupem odvolacího soudu, který, stejně jako soud prvního stupně, rovněž neshledal důvody k připuštění změny (rozšíření) žaloby, byla nastolena pro něj nepříznivá situace, kdy může novému uplatnění nároku na poskytnutí omluvy hrozit ze strany státu uplatnění námitky promlčení, přehlíží, že i jeho požadavek na poskytnutí písemné omluvy byl uplatněn až v průběhu řízení dne 9. 12. 2014 (srov. č. 1. 91 procesního spisu), tedy po marném uplynutí promlčecí doby (§ 32 odst. 3 OdpŠk). V projednávané věci proto nelze žalobcem vytýkané vadě přiznat ani dovoláním akcentovaný ústavněprávní rozměr, Nejvyšší soud k ní proto z výše řečených důvodů nepřihlédl.

Dovolání napadající rozsudek odvolacího soudu v rozsahu, v němž bylo rozhodnuto o náhradě nákladů odvolacího řízení, není podle § 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř. objektivně přípustné.

Výrok o náhradě nákladů dovolacího řízení netřeba odůvodňovat (§ 243f odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 23. 2. 2021

JUDr. František Ištváněk v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: Viktor Kramář, DiS.